

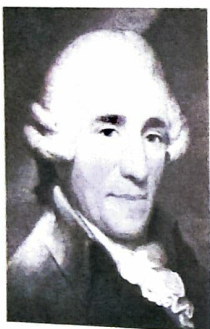
45. Skladatelia v období klasicizmu

Klasicizmus je umelecký sloh, ktorý vychádza z klasického umenia antiky s jeho ideálmi harmónie a rozumu. Prejavil sa vo všetkých umeleckých odvetviach, filozofii a v celkovej spoločenskej atmosfére v období 2. polovice 18. storočia a začiatku 19. storočia.

Dôležité druhy inštrumentálnych skladieb:

SYMFÓNIA, KONCERT, SONÁTA, SLÁČIKOVÉ KVARTETO

JOSEPH
HAYDN



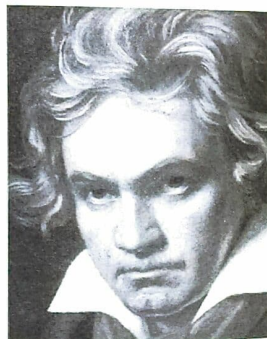
SYMFÓNIE,
SLÁČIKOVÉ KVARTETÁ

WOLFGANG AMADEUS
MOZART



SYMFÓNIE, KONCERTY,
OPERY

LUDWIG
VAN BEETHOVEN



SYMFÓNIE, KONCERTY,
SONÁTY

Českí skladatelia:

Jiří Antonín Benda (1722–1795)

Josef Mysliveček (1737–1781)

Jan Ladislav Dusík (1760–1812)

Jakub Jan Ryba (1765–1815)

Slovenskí skladatelia:

Anton Zimmermann (1741–1781)

Heinrich Klein (1756–1832)

František Xaver Zomb (1779–1823)

46. Hudba v období klasicizmu

Hlavnými znakmi hudby v období klasicizmu sú prehľadnosť, prirodzenosť a zrozumiteľnosť. Základom hudby sa stáva homofónia – jeden melodický hlas je nadradený ostatným hlasom, ktoré tvoria sprievod (obvykle v akordoch). Hudobné diela uplatňujú princíp periodicity (členenie hudobného diela na pravidelné úseky) a symetrie (súmernosť v rozložení diela). S týmto princípom prichádza aj nový typ melódie, ktorá čerpá z ľudových piesní a tancov. Skladby sú prehľadné, majú systém v podobe hudobnej formy, ktorá je dodržiavaná. V priebehu klasicizmu sa vytvára celý rad nových foriem: sonátová forma, variácie, rondo. Na výraze skladby sa podieľa pravidelné metrum, v rámci ktorého sú uplatňované rytmické nepravidelnosti: synkopy, trioly, bodkovaný rytmus. Skladatelia v skladbách už predpisovali požadované tempo. Dynamika prináša nové možnosti – predovšetkým postupné crescendo a decrescendo, ktoré dodávajú hudbe veľký výrazový účinok.

Orchestrálne skladby boli písané pre súbory s väčším počtom hráčov, než tomu bolo v období baroka. Na rozdiel od barokového striedania jednotlivých nástrojových skupín speje klasicistický orchester k celistvému farebne zmiešanému zvuku, so schopnosťou farebných a dynamických kontrastov.

Základ symfonického orchestra tvorila skupina sláčikových nástrojov: 1. a 2. husle, violy, violončelá a kontrabasy. K nim sa pre posilnenie zvuku a obohatenie farby pridávali dychové nástroje, ktoré boli obsadzované v pároch – 2 lesné rohy, 2 trúbky, 2 hoboje, 2 flauty, 2 fagoty. Novinkou v orchestri sa stávajú klarinety, ktoré do symfonického orchestra začal prvýkrát obsadzovať Ján Václav Stamic. Jediným bežne používaným bicím nástrojom boli tympany. Rozsah klasicistického orchestra bol veľmi premenlivý: menšie súkromné šľachtické orchestre mali spravidla 15–20 hráčov, väčšie orchestrálne telesá šľachticov – panovníkov 25–30 členov. Riadenie orchestra preberal v inštrumentálnych skladbách koncertný majster prvých huslí, pri vokálno-inštrumentálnych dielach riadil celý aparát ešte hráč od čembala (kapelník súboru). Táto prax sa udržala až do konca 18. storočia; až v závere obdobia klasicizmu sa postupne vyčlenila samostatná funkcia dirigenta postaveného pred orchester.